

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	21 Rhagfyr, 2021
Aelod Cabinet:	Cyng. Catrin Wager
Swyddogion Cyswllt:	Steffan Jones, Pennaeth Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol Huw Williams, Pennaeth Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd
Rhifau Cyswllt:	32402 / 32426

Pwnc: ADRODDIAD HERIO PERFFORMIAD AELOD CABINET ADRAN PRIFFYRDD A BWRDEISTREFOL AC ADRAN YMGYNGHORIAETH GWYNEDD

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Y RHESYMAU PAM FOD ANGEN PENDERFYNIAD

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad yn effeithiol.

Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet dros Priffyrdd a Bwrdeistrefol. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 1.2 Hoffwn eich atgoffa bod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu gennyf mewn cyfarfod o Dîm Rheoli'r Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr o'r Pwyllgor Craffu perthnasol.
- 1.3 Ar y cyfan rwy'n gyfforddus gyda pherfformiad y mesurau sydd wedi eu hadrodd arnynt. Mae cryn waith yn wynebu'r Adran er sicrhau y byddwn yn cyrraedd perfformiad ailgylchu statudol Llywodraeth Cymru erbyn 2025. Bydd cyfle i edrych ar fesurau eraill fel byddwn yn cwblhau'r

prif brosiect (Cymunedau Glan a Thaclus) ac yn edrych ymlaen at ddatblygu'r targed a llunio rhaglen weithredu.

2. PROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2018-2023 (Blaenoriaethau Gwella)

- 2.1 Nodir isod cynnydd sydd wedi ei wneud hyd yma yn erbyn prosiectau blaenoriaethau gwella'r Adran. Yn gyffredinol, teimlaf fod bob prosiect ar hyn o bryd yn mynd i'r cyfeiriad cywir yn erbyn yr addewidion yr ydym wedi eu gwneud yng Nghynllun y Cyngor. Fodd bynnag, rhan bwysig o'r gwaith yw ymgysylltu â'r cymunedau er deall a chlywed beth sydd yn bwysig iddynt. Bydd y gwaith yma yn cyd-fynd â 'Cynllun Ymgysylltu Ardal Ni 2035'.

Cymunedau Glan a Thaclus

Fel rhan o'r prosiect hwn, byddwn yn cydweithio gyda thrigolion a chymunedau Gwynedd drwy ymgysylltu er mwyn datblygu Cynllun Gwireddu i gyd-fynd â'r flaenoriaeth yma gan ehangu a datblygu partneriaethau cymunedol i wella ansawdd ac edrychiad y Sir. Mae'r egwyddorion a gytunwyd arnynt i'w gweld isod.

Bwriad yr Adran yw cyd-weithio gyda thrigolion a chymunedau Gwynedd i sicrhau cymunedau glan a thaclus trwy:

1. Cyd-weithio hefo trigolion a chymunedau Gwynedd
2. Sicrhau Cymunedau glan a thaclus
3. Ble mae deunyddiau yn aros mewn defnydd cyn hired â phosib, gyda'r deheuad o ddod yn Sir ddiwastraff
4. Parchu a diogelu ein hamgylchedd arbennig.

Fel amlygais uchod, bydd y gwaith yma yn dilyn amserlen 'Cynllun Ymgysylltu Ardal Ni 2035' sydd yn awyddus i ddefnyddio fforwm rhyngweithiol 'Engagement HQ' i gymunedau drafod amryw faterion. Mae'r meddalwedd yma yn cael ei ddefnyddio gan nifer o Gynghorau eraill er mwyn cynnal ymgynghoriadau llwyddiannus a modern. Bydd yr Adran hefyd yn cychwyn ar waith ymgysylltu â staff/gweithlu. Rydym yn y broses o drefnu grwpiau ffocws rhithiol ble fydd cyfle i staff rannu eu syniadau/barn ynglŷn â sut i gyflawni 'cymunedau glan a thaclus'. Mae tîm tasg wedi ei sefydlu gyda chyfarfodydd yn cymryd lle yn gyson.

Fel rhan o'r rhaglen 'Ymgysylltu Ardal Ni' casglwyd sylwadau am yr hyn sy'n bwysig i drigolion pob ardal adfywio yn ystod Medi/Hydref 2021. Roedd rhan helaeth o'r sylwadau yn ymwneud â blerwch a diffyg buddsoddiad mewn harddu ein cymunedau. Gwelir isod rhai o'r sylwadau a gesglir:

'Dim digon o wario ar isadeiledd i uwchraddio/tacluso' (Bro Ardudwy).

'Angen gwaith i dwtio a gwella safon, llwybrau, coedwigoedd, gwrychoedd, waliau' (Bro Peris).

'Mwy o brosiectau i harddu'r gymuned a dod a'r gymuned at ei gilydd' (Bro Peris).

'Ardaloedd yn y dref yn edrych yn flêr e.e. Stryd y Llyn' (Ardal Caernarfon).

Byddaf yn eich diweddarau ar y prosiect hwn yn fy adroddiad nesaf.

Cryfhau Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Mae'r Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol yn weledol iawn gydag agweddau'r gwasanaeth yn cyffwrdd ar bob trigolyn trwy'r Sir. Gellir ychwanegu gwerth at waith yr Adran drwy gynlluniau cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol; er enghraifft ymgyrchoedd atal mân sbwriel neu faw ci, neu ymgyrchoedd a chanllawiau i annog ail-ddefnyddio, ail bwrpas a lleihau gwastraff. Mae hefyd yn hynod bwysig fod trigolion yn hyderus yng ngwasanaethau'r Adran a bod eu pryderon ac ymholiadau yn cael eu hymdrio â nhw'n effeithiol.

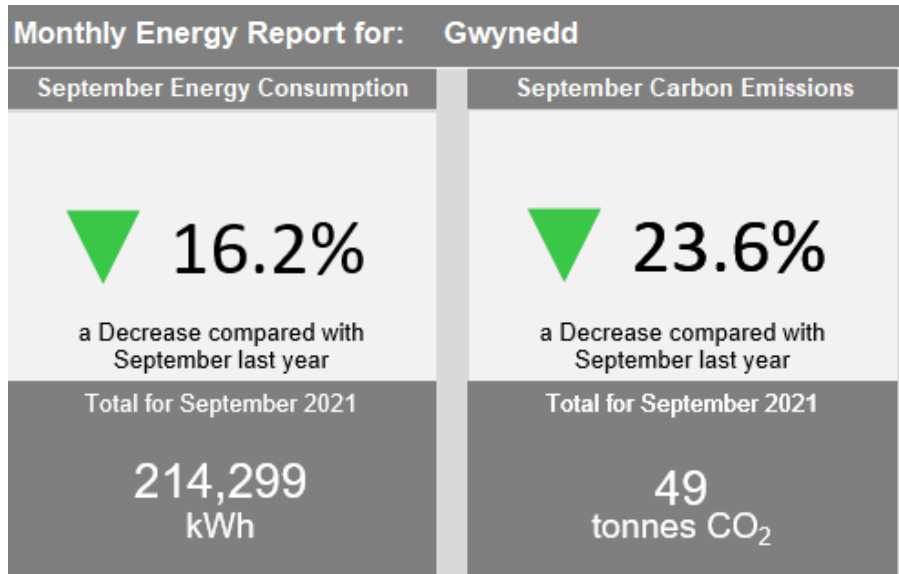
Mae'r prosiect hwn wedi cychwyn yn ddiweddar gan ddechrau drwy adolygu ein trefniadau cyfathrebu cyfredol, sefydlwyd grŵp tasg gyda chynrychiolwyr trawsadrannol (tîm Galw Gwynedd, tîm y we a'r Uned Gyfathrebu ac Ymgysylltu Corfforaethol). Mae'r gwaith o fapio ein prosesau er sicrhau eu bod yn gywir a chyfredol yn weithredol. Fel grŵp, rydym wedi adnabod bod angen gwell ddefnydd o'r system FFOS er cryfhau ein ffrydiau cyfathrebu gyda thrigolion Gwynedd. Er enghraifft, mae modd hysbysu rhestr o gyfeiriadau o fewn y system os yw cerbyd wedi torri lawr neu os oes unrhyw fater arall yn effeithio eu diwrnod casglu. Felly, mae cyfarfodydd yn cael eu cynnal â'r Arweinyddion Tîm er mwyn gwneud defnydd o'r nodwedd yma o fewn FFOS.

Prosiect arall sydd ar ddechrau ac yn gysylltiedig i'r flaenoriaeth gwella hwn yw'r 'Prosiect Mapio Gwasanaethau'. Gobaith y prosiect hwn fydd i fapio ein hasedau/gwasanaethau ar wefan y Cyngor. Bydd modd i drigolion/staff weld nifer o asedau/gwasanaethau'r adran megis lampau stryd, biniau stryd a gwaith ffordd. Wrth ddewis ased neu wasanaeth bydd statws yn cael ei arddangos. H.y. os bydd rhywun wedi adrodd problem gyda lamp stryd mi fydd hynny yn ymddangos wrth statws yr ased a phryd yn union bydd yr ased yn derbyn sylw gan aelod o staff. Gobeithiwn bydd y prosiect hwn yn cryfhau ein ffordd cyfathrebu â thrigolion Gwynedd drwy rannu manylion ein gwasanaethau/asedau mewn ffordd arloesol a modern.

Prosiectau Eraill

Rhaglen Newid Goleuadau Stryd i LED

Yn yr adroddiad diwethaf, nodais fod y gwaith o newid ein goleuadau stryd ac arwyddion i dechnoleg LED yn parhau. Mae'r Gwasanaeth Goleuo yn gweithio ar amnewid goleuadau stryd ac arwyddion i dechnoleg LED gyda threfniant o bylu yn ogystal. Mae'r gwaith yma'n parhau ac yr ydym yn y flwyddyn olaf o'r prosiect erbyn hyn ac yn falch o adrodd bod oddeutu 15,000 o lampau wedi eu newid gydag oddeutu 2,500 yn weddill. Ers 2015/16, rydym wedi newid dros 14,300 o oleuadau ac arwyddion stryd i dechnoleg LED. Mae'r graff isod yn amlygu lleihad yn allyriadau CO₂ (Goleuadau Stryd) o ganlyniad y prosiect. Yr ydym yn rhagweld y bydd y gwaith wedi ei gwblhau erbyn diwedd mis Mawrth, 2022.

Prosiect Adolygu Rheolaeth Fflyd y Cyngor

Un elfen o'r prosiect hwn yw rheoli defnydd o gerbydau'r Cyngor. Mae'r prosiect yma yn parhau i fod ar waith ond mae oedi wedi bod gyda'r gwaith oherwydd gofynion cyfreithiol pendant sydd wedi ei osod allan mewn cyfraith cyflogaeth. 'Rwyf yn falch o adrodd ein bod erbyn hyn, gyda chymorth Gwasanaeth Adnoddau Dynol y Cyngor wedi cychwyn y drefn ymgynghori gyda'r staff. Disgwylir i'r prosiect gael ei gwblhau erbyn y flwyddyn ariannol newydd.

Elfen bwysig arall o'r prosiect rheolaeth fflyd yw di-garboneiddio'r fflyd. Mae hyn yn cyd-fynd gyda 'Blaenoriaeth Gwella 8 Cynllun y Cyngor 2018-23 - Ymateb i'r Argyfwng Newid Hinsawdd'. Yr ydym wedi ymrwymo i gymryd camau pendant i leihau allyriadau carbon ac ymdrechu am ddyfodol ddi-garbon sydd yn cynnwys edrych am ffyrdd arloesol.

Yr ydym wedi cynnal adolygiad o holl gerbydau'r Cyngor gyda chymorth Llywodraeth Cymru ac yn brysur yn llunio rhaglen weithredu. Byddwn yn edrych ar gyfleon o ychwanegu at ein fflyd fechan o gerbydau trydan ynghyd ac uchafu pwyntiau gwefru o fewn ein depo a swyddfeydd ac mae grant o £300k wedi ei dderbyn ar gyfer yr elfen yma. Bydd y gwasanaeth casglu yn derbyn dau gerbyd casglu ysbwriel trydan a bydd y rhain gyda ni cyn diwedd y flwyddyn ariannol.

Mae'r Pennaeth Adran hefyd yn eistedd a'r fwrdd Hwb Hydrogen Deeside sydd yn bwysig iawn wrth ystyried technoleg amgen yn y maes cerbydau trwm megis cerbydau gwastraff a cherbydau graeanu.

Prosiect Caeau Chwarae

Rydym yn gwybod bod meysydd chwarae yn bwysig i blant, rhieni a gofalwyr plant ond oherwydd bod offer chwarae'n ddrud ac arian yn hynod brin, mae eu cynnal mewn modd sy'n ddiogel i blant a phobl ifanc allu eu mwynhau yn heriol. Mae'r Adran yn ail-afael â'r prosiect hwn gan ddiweddarau'r gwaith a wnaethpwyd hyd at fis Mawrth, 2020. Mae'r prosiect yma yn edrych ar ddiddordeb Cynghorau Cymuned/Tref neu gymuned/grwpiau o edrych ar ôl a rhedeg caeau chwarae plant.

Mae'r Adran eisoes wedi llythyru â chynghorau cymuned am eu sylwadau cychwynnol ond bu oedi oherwydd yr argyfwng, erbyn hyn mae'r Gwasanaeth wedi ail-afael yn y trafodaethau. Bydd yr Adran hefyd yn cysylltu â grwpiau a phartneriaid eraill o fewn y gymuned byddai â diddordeb partneriaethu gyda'r gwasanaeth. Mae risg i'r prosiect yma gan ar hyn o bryd ond oddeutu 5 Cyngor Cymuned sydd wedi dangos diddordeb i gynnal trafodaethau pellach. O ganlyniad bydd y Gwasanaeth yn agor trafodaethau gyda grwpiau/diddordeb cymunedol ac yn edrych ar gyfleon o gydweithio yn hytrach na throsglwyddo'r cyfrifoldeb yn ei gyfanrwydd. Yr ydym o'r farn bydd adnodd caeau chwarae yn flaenoriaeth gan ein trigolion wrth symud allan o'r cyfnod argyfwng. Mae'r Gwasanaeth wedi gweld toriadau sylweddol ac mae wir angen buddsoddi yn y cyfarpar erbyn hyn. Drwy agor y trafodaethau gydag eraill, yr ydym yn rhagweld cyfleon yn codi er denu grantiau.

Byddwn yn ail-afael yn y gwaith yma, a bydd yr Adran yn cyflwyno bid i'r gronfa trawsffurfio gan edrych ar gynllun amgen posib. Yr ydym hefyd wedi cyflwyno cais grant i wella'r ddarpariaeth chwarae mewn saith cae chwarae o fewn y Sir.

3. PERFFORMIAD

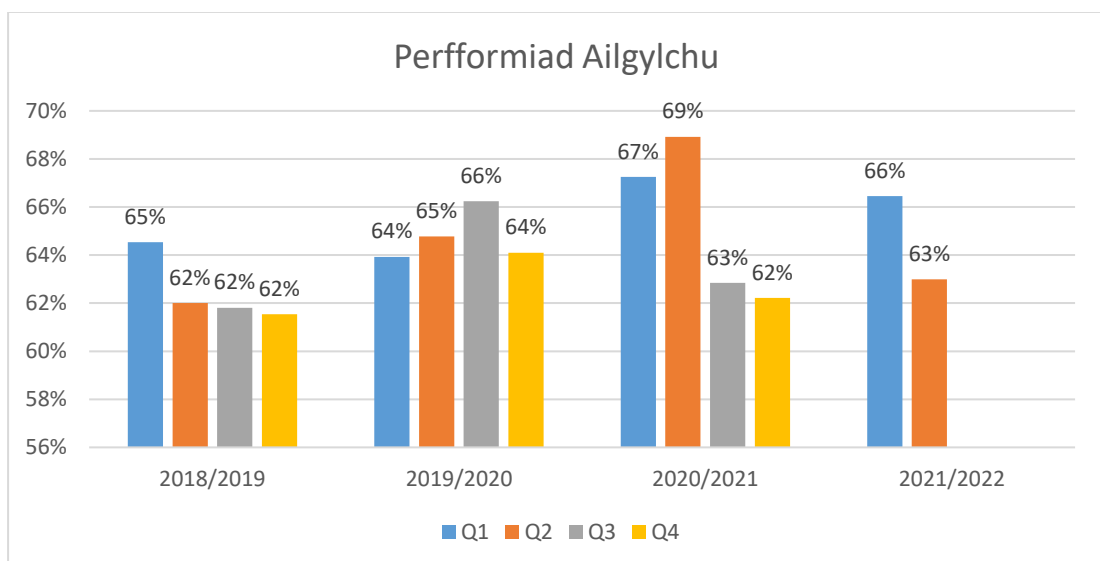
- 3.1 Yr ydym yn parhau mewn cyfnod gwahanol iawn gyda chryn bwysau ar ein hadnoddau a staff. Gallwn fod yn falch fodd bynnag o'r hyn sydd wedi'i gyflawni mewn amgylchiadau newydd a heriol ac mae'r Adran wedi llwyddo i sicrhau parhad eu gwasanaethau tra'n cydymffurfio â gofynion yr argyfwng. O ran mesurau'r Adran, 'rwyf yn eithaf hapus gyda'u perfformiad. Fodd bynnag, tynnaf eich sylw i'r prif faterion sydd yn codi.
- 3.2 Yn yr adroddiad diwethaf nodais fod y newidiadau i'r drefn newydd o gasglu gwastraff yn digwydd yn ardal Meirionnydd yn ystod diwedd y flwyddyn 2020/21, rwyf yn falch o gofnodi bod y gwaith hwn wedi ei gyflwyno ar amser a'r prosiect bellach wedi ei gwblhau ar draws y Sir.
- 3.3 **Gwasanaeth Gwastraff ac Ailgylchu** – fel sydd wedi ei adrodd arno yn flaenorol, mae'n hanfodol ymdrin â gwastraff mewn modd cywir os am amddiffyn ein hamgylchedd. Mae Economi sy'n hybu ail-ddefnyddio ac ailgylchu gan leihau gwastraff (Economi Gylchol) yn hanfodol wrth i ni weithio at y nod yma.

Yn ystod y flwyddyn olaf, llwyddwyd i ddenu gwerth £1.4m o arian grant er cyflawni prosiectau yn y maes yma. Nodir yma ddiweddariad ar rai o'r prosiectau sydd wedi neu yn cael sylw:

- *Addasu Canolfan Ailgylchu Llandygai, Bangor gan gynnwys cyflwyno siop ail-ddefnyddio* - gwaith wedi ei gwblhau ar y safle a bellach yn llawn weithredol - ein siop yn rhaglenedig i agor yn gynnar o fewn flwyddyn newydd.
- *Prosiect Caffi Trwsio* – sefydlu rhwydwaith o siopau ar draws y Sir fydd yn gweld cyfleon i hyfforddi a thrwsio eitemau.
- *Addasu Canolfan Trin Deunyddiau Caergylchu, Caernarfon* – gwaith wedi ei gwblhau ac yn llawn weithredol, hyn wedi gwella safon y deunyddiau wrth eu trin.
- *Prosiect darpariaeth bwyd cymunedol* - yr ydym wedi darparu 11 hwb bwyd gydag offer pwrpasol ac mae'r rhain i gyd wedi eu dosbarthu erbyn hyn. Mae amryw o'r hybiau wedi derbyn oergelloedd a rhewgelloedd masnachol er mwyn darparu bwyd i ystod eang o bobl o fewn eu cymunedau. Byddem yn adeiladu ar y cyswllt sydd wedi ei wneud yn barod er edrych ar ehangu ar gyfleon pellach.
- *Prosiect Warws Werdd ar y cyd gydag Antur Waunfawr* - gwaith isadeiledd ar y safle wedi ei gwblhau.
- *Prosiect caffi trwsio a Phrosiect ail-ddefnyddio/eitemau swmpus* - dyma gyflwyno darpariaeth ar y stryd fawr mewn sawl canolfan ar gyfer cyfleon trwsio eitemau er gallu eu hail-ddefnyddio.
- *Gorffennu dosbarthu'r Cartgylchu* – targedu ardaloedd gwledig y Sir.

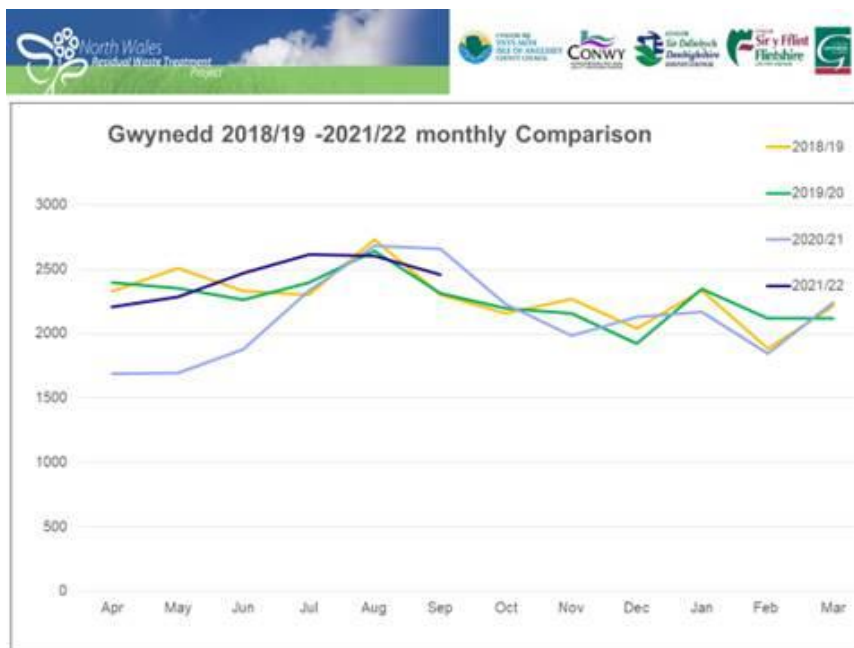
Biniau Ailgylchu ar y Stryd - Mae'r Adran yn edrych ar gyflwyno biniau ailgylchu man ysbwriel o fewn ein prif canolfannau, byddwn yn ariannu'r biniau yma drwy grant Trefi Taclus. Byddwn yn cydgordio negeseuon codi ymwybyddiaeth y cyhoedd i sicrhau eu bod yn cyflwyno deunyddiau gwaredu yn y biniau cywir.

Mae'r graff isod yn amlygu ein perfformiad ailgylchu fesul blwyddyn a fesul chwarter. Rydym yn bryderus bod effaith gwastraff gweddilliol yn cael effaith ar ein perfformiad sydd i'w weld yn chwarter 2 eleni. Bydd angen monitro'r sefyllfa dros chwarter 3 er sicrhau ein bod ddim yn disgyn ymhellach.

	Q1	Q2	Q3	Q4	Cyfanswm
2018/2019	65%	62%	62%	62%	62.31%
2019/2020	64%	65%	66%	64%	64.74%
2020/2021	67%	69%	63%	62%	65.87%
2021/2022	66%	63%			64.64% (hanner blwyddyn)
2022/2023					
2023/2024					
2024/2025					Rhaid bod ar 70%

Mae cynnydd wedi ei weld yn y gwastraff gweddilliol a gesglir sydd yn bryder ond o bosib yn ddisgwyliedig. Mae'r graff yma yn amlygu'r sefyllfa gan gymharu â phwysau gweddilliol am yr un cyfnod yn 2020. Bydd angen cadw golwg ar y sefyllfa dros y flwyddyn gyfredol.

Yr ydym yn delio ac oll o ddeunyddiau ailgylchu a gesglir ar draws y Sir gan eu didoli a pheycynnu i'w hanfon i gael eu prosesu. Mae'r tabl isod yn rhoi syniad o bwysau o ddeunyddiau ailgylchu a gesglir o'r ffrwd gwastraff tai.

Deunydd	Tunelli 2021/22 (Ebrill-Medi)	I ble mae'n mynd	Y broses ailgylchu
Gwydr	2,531.86t	Rydym yn gyrru'r gwydr a gesglir i gwmni ailgylchu Berryman yn Ne Kirby.	Mae Berryman yn arbenigo mewn dulliau newydd o ymdrin â gwydr er mwyn rhoi ail-fywyd i'r deunydd. Mae'r deunydd newydd yma'n cael ei ddefnyddio i gynhyrchu poteli/jariau newydd i gynhyrchion adeiladu, inswleiddio a llawer mwy.
Poteli Plastig	510.44t	Jayplas Recycling. (Mae gan y cwmni yma amryw o safleoedd ar draws y DU sydd yn arbenigo mewn ailgylchu gwahanol fathau o blastigion i'r safon uchaf).	Yma, caiff y poteli plastig eu hanfon trwy system brosesu er mwyn cynhyrchu 'PET Flakes' sydd yna'n cael eu gwerthu i gwmnïau sydd yn eu mowldio er mwyn creu pecynnau bwyd newydd.
Papur	1,6102.20t	Melin Bapuru Palm sydd wedi ei leoli ger King's Lynn.	Yma, caiff ein llwythi papur ei gyrru trwy beiriant papur newydd. Hwn yw'r peiriant mwyaf o'i fath yn y byd. Ar gyflymder o bron i 2,000m/munud mae ganddo'r gallu i gynhyrchu 400,000 tunnell fetrig o bapur newydd y flwyddyn.
Bwyd	2,693.78t	Safle Treulio Anerobig GwryAD yng Nghlynnog Fawr.	Mae GwryAD - sy'n cael ei gynnal gan Biogen ar ran y Cyngor - yn ganolfan arbenigol sy'n troi gwastraff bwyd yn ynni trydan i'r grid cenedlaethol. Mae hefyd yn cynhyrchu gwrtaith ar gyfer tir amaethyddol.
Caniau Dur	Cyfanswm o 252.73t o ganiau dur/alwminiwm.	EMR (European Metal Recycling).	Caiff ein caniau dur eu prosesu yn safle EMR ger Lerpwl. Yma, mae ein caniau yn cael eu torri yn fan drwy ddefnyddio 'mega shredder' sydd â'r pŵer i ailgylchu car bob 15 eiliad.
Caniau Alwminiwm		Tandom Metallurgical Recycling.	Mae Tandom yn defnyddio llinell rwygo ar gyfer ailgylchu ein caniau alwminiwm. Trwy'r llinell rwygo yma caiff ein caniau eu torri lawr i gronynnau 50mm. Yna, caiff y dur ei wahanu trwy ddefnyddio magnet.
Gwastraff Gardd	1,904.76t	Gwrtaith Gwynedd.	Mae'r gwastraff gwyrdd sydd yn cael ei brosesu ar safle Harri Parri/Gwrtaith Gwynedd ger Pwllheli yn cael ei droi yn gyson mewn gwynt compost. Mae rhan helaeth o'r deunydd wedi'i brosesu yn cael ei gompostio a'i ddefnyddio ar gaeau ffermwyr- gan gynnwys un Harri.
Gwastraff Gweddilliol	Domestig – 9,198.48t Masnachol – 2768.58t Glanhau Strydoedd – 978.82t Swmpus – 141.2t Canolfannau Ailgylchu – 1382.26t	Parc Adfer.	Mae ein gwastraff gweddilliol yn cael ei brosesu yn safle Parc Adfer ar Lannau Dyfrdwy. Mae'r safle yma yn gyfleuster gwres a phŵer sy'n cynhyrchu digon o egni i bweru mwy na 45,000 o gartrefi a busnesau yn y UD. Fe sefydlwyd y safle fel rhan o Bartneriaeth Cyhoeddus-Preifat gyda chefnoagaeth Llywodraeth Cymru i wasanaethu pum awdurdod lleol sy'n rhan o Bartneriaeth Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru.

Mae pwysau hefyd ar yr Adran mewn perthynas â'r galw sydd am gynhwysyddion, mae'r lefelau y tu hwnt i beth ydym yn gallu ymdopi o fewn ein rhaglen/capasiti ac yn gweld rhestr aros ar hyn o bryd yn hirach na be a ddisgwylir. Yr ydym yn gweithio yn galed er lleihau ar yr amser y maent yn disgwyl.

Adolygiad Ffordd Gwynedd ar y Gwasanaeth Gwastraff - Mae llithriad wedi bod o ran cychwyn yr adolygiad Ffordd Gwynedd oherwydd diffyg staff o fewn y maes i'w berchnogi/arwain. Bydd y gwaith rŵan yn cychwyn erbyn diwedd fis Tachwedd.

- 3.4 **Gwasanaeth Cynnal Priffyrdd** - Wedi adolygiad Ffordd Gwynedd o'r gwasanaeth, mae'r drefn newydd o weithio wedi ei roi yn ei le ers y 1af o Ebrill eleni. Da yw nodi bod y gwaith yma yn llwyddiant ac wedi cyfarch y drefn hanesyddol o weithio. Yr ydym hefyd yn y broses o ddiweddarau ein Cynllun Cynnal Asedau er adlewyrchu gofynion newydd y Cod Ymarfer sydd â phwyslais ar reoli risg. Yr ydym hefyd yn ail edrych ar ein trefn cynnal ymylon ffyrdd a threfn ymdrin â chwyn a bydd yn rhan o waith adolygiad ein Cynllun Cynnal Asedau priffyrdd.
- 3.5 **Gwasanaeth Glanhau Strydoedd** - Mae cryn bwysau ar y gwasanaeth hwn ers y cyfnod yr argyfwng lle gwelir mwy o fan ysbwriel, biniau yn llawn a phroblemau o fawr i'w weld wedi cynyddu. Tra ein bod yn cadw ar ben y sefyllfa, 'rwyf yn rhagweld y daw materion fel hyn i'r wyneb yn y gwaith ar y prosiect 'Cymunedau Glan a Thaclus'. 'Rwyf yn falch o adrodd hefyd y bu i ni allu cynnal ymgynghoriad a'r Orchymyn Cŵn sydd i'w gyflwyno ac mae llawer o ddeunydd da wedi ei gofnodi o'r ymgynghoriad hwn. Efen arall o waith fydd yn rhan o'r gwasanaeth hwn fydd 'Timau Cymunedau Glan a Thaclus'. Cafodd adroddiad ei gyflwyno gerbron y Cabinet ar y 30/11/21 yn amlinellu ein bwriad o sefydlu timau gwaith er mwyn gwella delwedd a harddu ein cymunedau o fewn y Sir. Rydym yn falch o adrodd bod ein penderfyniad wedi ei gefnogi yn unfrydol.
- 3.6 **Gwasanaeth Profedigaeth** - drwy heriau'r pandemig Covid-19 'rwyf yn hynod falch o allu adrodd bod y Gwasanaeth Profedigaeth/Amlogsgfa wedi gallu parhau i gynnig y gwasanaeth llawn i drigolion Gwynedd drwy gydol 2020/21.
- 3.7 **Clwy yr Onnen** - Mae tîm bellach wedi ei sefydlu i ddelio â'r clwyf. Prif bwrpas y tîm yw cynnal archwiliadau o goed onnen ar dir a ffyrdd y Cyngor, asesu eu cyflwr â llunio rhaglen waith i ddelio â'r rhai sy'n peri risg diogelwch i'r cyhoedd. Yn ogystal, byddant yn cynnig cyngor i adrannau'r Cyngor a pherchnogion coed preifat mewn perthynas â'r clwyf ac yn paratoi pecynnau gwybodaeth ac adnoddau amrywiol ar wefan allanol y Cyngor er mwyn codi ymwybyddiaeth y cyhoedd amdano.

Rôl bwysig arall y tîm yw gosod rhybuddion cyfreithiol ar berchnogion preifat os yw eu coed yn peri risg diogelwch i ddefnyddwyr tiroedd y Cyngor.

Er bydd y tîm yn gweithredu i bob pwrpas fel 'siop un stop', mewn perthynas â thiroedd a ffyrdd y Cyngor, ni fyddant yn cymryd drosodd cyfrifoldebau archwilio a thrin coed rheolaidd pob adran.

Ers i'r tîm gael ei sefydlu, maent wedi cychwyn ailedrych ar rai o'r safleoedd a arolygwyd gan y contractwyr arbenigol i benderfynu a yw'r coed a ddynodwyd yn rhai coch yr adeg hynny wedi gwaethygu a hefyd a yw coed cyfagos a ddynodwyd yn flaenorol yn ambr wedi dirywio. Mae'r tîm yn dilyn dull asesu risg coed cydnabyddedig i gyflawni hyn a byddant yn defnyddio'r canlyniadau i ffurfio rhaglen torri coed y flwyddyn ariannol hon (mae cyllideb referniw o £150,000 ar gael ar gyfer y gwaith). Dylid nodi y bydd coed sydd wedi'u cynnwys ar y rhaglen yn cael eu blaenoriaethu ar sail risg i'r cyhoedd ac nid yn ôl ardal, adran neu unrhyw ddull arall nad yw'n seiliedig ar risg.

Mae coed yn amsugno carbon ac yn ei storio tra'n rhyddhau ocsigen yn ôl i'r awyr. O ganlyniad, fe all ein rhaglen torri coed effeithio ar allu'r Cyngor i gyflawni ei darged o ddod yn garbon niwtral erbyn 2030. I'r perwyl hwn, mae'r tîm yn gweithio'n agos iawn gyda'r Gwasanaeth Cefn Gwlad yn yr Adran Amgylchedd i edrych mewn i ffyrdd o ddigolledu am hyn a cheisio partneru gydag awdurdodau a sefydliadau eraill i baratoi cynlluniau ar gyfer tyfu ac ailblannu coed sy'n cael eu torri.

- 3.8 **Achrediadau Bsi** - Mae'r Adran wedi llwyddo gyda throsglwyddo o Achrediad 18001 (Bsi) a chyrraedd gofynion 45001 oedd yn ofynnol i'w gwblhau cyn yr Hydrefn eleni. Mae hyn yn golygu ein bod yn cwrdd â gofynion uchel o gyflwyno gwasanaeth gyda systemau rheoli a threfniadau lechyd a Diogelwch sydd yn cael eu monitro gan Bsi ar gyfer yr achrediad.

Mae awdit yn cael ei gario allan ddwy waith y flwyddyn er sicrhau ein bod yn cadw at y gofyn a cheir hyn ei wneud ar wahanol feysydd o fewn ein 'scope'.

Yr ydym hefyd a'r Achrediadau canlynol sef:

- Bsi 14001 – Amgylchedd
- Bsi 9001 – Safon

Yr un yw'r drefn o ran awdit lle bydd yr archwiliwr Bsi yn ymweld ar Adran ddwy waith pob blwyddyn er cynnal archwiliad manwl o'n trefniadau.

4. SEFYLLFA ARIANNOL/ARBEDION

- 4.1 Bu i'r Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol ddiweddu blwyddyn ariannol 2020/21 mewn sefyllfa ariannol gytbwys yn sgil derbyn grantiau gan y Llywodraeth i'w digolledu am eu gwariant ychwanegol a cholled incwm oherwydd y pandemig.
- 4.2 Yn yr adolygiad ariannol a gyflwynwyd i'r Cabinet ar y 12fed o Hydref adroddwyd y rhagwelir gorwariant o 982k gan yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol am 2021-22. Mae'r gorwariant a'r problemau amlycaf i'w gweld unwaith eto eleni ym maes casglu gwastraff. Mae'r Adran wedi comisiynu adolygiadau gan Ffordd Gwynedd a WRAP i edrych yn fanwl ar y Gwasanaeth yma. Mae hefyd nifer o arbedion hanesyddol nad sydd eto wedi eu gwireddu, ac mae hyn yn ei dro yn rhoi pwysau ychwanegol ar gyllidebau'r Adran. Bydd yr adolygiad manwl nesaf yn cael ei gynnal ar ddiwedd mis Tachwedd a'i adrodd i'r Cabinet yn gynnar ym mis Ionawr.

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Bydd yr Adran yn rhoi blaenoriaeth i symud y prosiectau a amlygwyd yn eu blaen gan hefyd rhoi blaenoriaeth i leihau ffigwr gorwariant a nodwyd.

Gydag Adran sydd yn cyflwyno Gwasanaethau rheng flaen, byddwn yn parhau gyda'r nod i gyflwyno'r gwasanaeth gorau i drigolion Gwynedd.

Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd

6. CYFLWYNIAD

- 6.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet dros YGC. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 6.2 Ar y cyfan, rwy'n fodlon gyda pherfformiad y mesurau rwyf yn gyfrifol amdanynt, ac yn diolch i'r Adran am eu gwaith. Rwy'n fodlon â pherfformiad yr Adran yn gyllidol.
- 6.3 Yn sgil cyhoeddi Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru (Gorffennaf 2020) rwyf yn edrych ymlaen at ddatblygu'r Strategaeth Leol. Mi fydd hyn yn gyfle i roi blaenoriaethau a mesurau priodol mewn lle i leihau risg llifogydd a gwneud cymunedau Gwynedd yn fwy diogel.

7. PROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2018-2023

Nid yw'r Adran yn arwain ar unrhyw brosiectau yng Nghynllun y Cyngor 2018-23. Mae'r Adran Amgylchedd yn arwain ar y Cynllun Gweithredu Newid Hinsawdd gyda YGC yn arwain ar yr agwedd rheoli perygl llifogydd ac erydiad arfordirol sy'n ffurfio rhan bwysig o'r cynllun.

Isod gwelir gwybodaeth am brif agweddau'r gwaith yma, gan nodi bod risgiau 2.1 a 2.2 yn rhan sylfaenol o adnewyddu'r Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydiad Arfordirol Lleol (Strategaeth Leol) sydd i gael ei gwblhau erbyn Hydref 2023. Mi fydd y Strategaeth Leol yn bwydo i mewn i gynllun Newid Hinsawdd y Cyngor.

Mae'r risgiau sydd yn 2.1 a 2.2 wedi cael eu herio gan y Pwyllgor Craffu Cymunedau.

7.1 Risg o lifogydd mewndirol oherwydd effaith newid hinsawdd.

Mae fy Ngrŵp Prosiect Llifogydd rhwng adrannol yn y broses o flaenoriaethu ardaloedd mewndirol drwy lenwi gwybodaeth i'r matrices blaenoriaethu dalgylchoedd.

Yn ogystal mae'r Adran yn cadeirio cyfarfodydd trawsadrannol i sicrhau ymwybyddiaeth o brosiectau llifogydd, ac i geisio ychwanegu elfennau adrannau eraill sydd yn uchafu gwerth i'r prosiectau hynny.

7.2 **Risg o lifogydd o'r môr mewn ardaloedd arfordirol oherwydd effaith newid hinsawdd.**

Mae'r Adran yn gweithio i adnabod cymunedau bregus o ran risgiau o effaith stormydd, erydiad a llifogydd arfordirol. Mae fy Ngrŵp Prosiect Llifogydd rhwng adrannol yn y broses o ffurfio matrices blaenoriaethu arfordirol. Wedyn mi fydd yr adran yn llenwi'r matrices i adnabod y rhestr o gymunedau bregus fydd angen cefnogaeth.

7.3 **Effaith newid hinsawdd ar Fairbourne.**

Mae'r ddogfen Fairbourne: Fframwaith i'r Dyfodol gyda 5 ffrwd gwaith sydd yn datblygu cynlluniau unigol - Cynllun Rheoli Risg Llifogydd ac Erydu Arfordirol (FCERM), Cynllun Pobl a'r Amgylchedd Adeiledig, Cynllun Rheoli'r Isadeiledd, Cynllun Cefnogi Busnesau a Chynllun Amgylchedd Naturiol. Mae Bwrdd Prosiect Fairbourne Symud Ymlaen yn cynnwys cyrff canlynol; Cyngor Cymuned Arthog (Cadeirio), Cynghorydd Lleol Gwynedd, Cyngor Gwynedd Scottish Power, CNC, Llysgennad Cymunedol, Network Rail, Bwrdd Iechyd, Dŵr Cymru a Pharc Eryri.

Cynnydd diweddar fel yr isod;

- Gwaith wedi dechrau i gael cylch gorchwyl cyfredol mewn lle.
- Mae Rheolwr Prosiect dros dro mewn lle.
- Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) nawr yn arwain ar Gynllun Rheoli Risg Llifogydd ac Erydu Arfordirol. Mae CNC yn y broses o adolygu cyflwr eu hasedau a darparu Achos Busnes Amlinellol (ABA).
- Mae Gwynedd yn arwain ar y Cynllun Pobl a'r Amgylchedd Adeiledig drwy weithio yn draws adrannol. Mae'r Achos Busnes Amlinellol Strategol yn symud ymlaen i asesu dichonoldeb gwahanol opsiynau i gefnogi'r gymuned. Fel rhan o'r gwaith yma mae'r Bwrdd wedi penderfynu bod angen cwblhau Asesiad Effaith ar Iechyd (Health Impact Assessment (HIA)) gyda'r gymuned. Mi fydd y gwaith yma hefyd yn dadansoddi dewisiadau'r boblogaeth. Mae hyn yn mynd i roi gwell gwybodaeth o'r gwir sefyllfa, ac ehangu ein gallu i gefnogi Cyngor Cymuned Arthog.

8. **PERFFORMIAD**

8.1 Mae'r flwyddyn yma'n parhau i fod mewn amgylchiadau newydd a heriol. Gallwn fod yn falch fod yr Adran yn llwyddo i sicrhau parhad eu gwasanaethau wrth gydymffurfio â gofynion yr argyfwng, a dal yn cyflawni ei gyfrifoldebau. O ran perfformiad yr Adran, 'rwyf yn hapus.

Mae Ymgynghoriaeth Gwynedd Consultancy (YGC) yn gweithredu fel:

- Adran fasnachol sy'n dod ac incwm sylweddol i'r Cyngor.
- Ymgymryd â swyddogaethau statudol yn y maes dŵr a rheoli llifogydd.

Nawr tynnaf eich sylw i brif faterion YGC gan ddechrau hefo'r ochr fasnachol.

8.2 Gwaith Masnachol

8.2.1 Incwm a strwythur y gwaith masnachol.

Y pedwar gwasanaeth masnachol yw:

- Dŵr ac Amgylchedd
- Adeiladu ac Isadeiledd
- Busnes a Chyflawni Projectau
- Technegol

Mae'r flwyddyn yma eto yn un heriol i gael balans o waith gyda rhaglenni sawl cleient yn newid yn ystod y flwyddyn. Gallwn fod yn falch fodd bynnag o'r hyn sydd wedi'i gyflawni, ac mae'r Adran wedi llwyddo cael rhaglen waith cadarn.

O ran mesurau'r cyllidol, 'rwyf yn hapus gyda'u perfformiad sydd yn bwysig o gofio bod rhan helaeth o swyddogion yr Adran yn gweithio ar waith masnachol, sy'n dod ac incwm o dros £5.4 Miliwn y flwyddyn i'r Cyngor. Fel mae'r strwythur staff yn cael ei ehangu, mi fydd y targed incwm yn codi.

Mae patrwm gwaith am chwarter un a dau yn dilyn yr un patrwm gwaith a llynedd. Prif gleientiaid mae'r Adran yn gweithio iddynt gydag amcangyfrif o incwm 2021/22 isod:

NMWTRA (£2.1M)	Adran Tai ac Eiddo (£0.52M)	Adran Amgylchedd Trafnidiaeth a Gofal Stryd (£0.36M)
Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol £0.44M)	Cyngor Sir Ceredigion (£0.71M)	Llywodraeth Cymru (£0.82M)

8.2.2 Nodaf fod 260 o brosiectau ar y llyfrau hyd yma gan yr adran yn amrywio o waith asesu pontydd a waliau cynnal ar ôl stormydd i waith adeiladu ysgolion fel Ysgol y faenol.

8.2.3 Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mae'r tîm amgylcheddol wedi bod yn gweithio ar sawl cynllun. Maent wedi cynnal sawl arolwg rhywogaethau gwarchoddedig i sicrhau bod cynefinoedd naturiol yn cael eu gwarchod, ynghyd â darparu mesurau gwella amgylcheddol ar gyfer cynlluniau. Yn ogystal mae'r tîm yn manteisio ar gyfleoedd i ychwanegu elfennau sydd yn cynyddu bioamrywiaeth ar gynlluniau. Mae materion amgylcheddol a chynaliadwyedd yn dylanwadu ar bob math o ddatblygiadau. Mae diogelu cadwraeth a gwella'r amgylchedd yn holl bwysig ac yn nodweddiadol allweddol datblygu a gweithredu yn gynaliadwy.

Mae'r tîm yn gweithio ar sawl prosiect yn cynnwys y gwaith yr isod:

- Eleni mae ecolegwyr YGC wedi bod ar y safle yn cynnal dros 300 awr o arolygon ystlumod.
- Maent wedi cynnal arolwg o dros 500 o strwythurau lonydd dros yr haf, ar gyfer rhywogaethau a warchodir.
- Roeddem yn goruchwyllo materion amgylcheddol ar y prosiect ffordd osgoi Caernarfon a Bontnewydd.
- Asesu materion amgylcheddol ar dros 20 o gynlluniau teithio llesol.
- Ymateb ar faterion o blanhigion goresgyniadau ar y rhwydwaith cefnffyrdd.

- 8.2.4 Mae'r timau risg llifogydd ac amgylcheddol yn darparu cyfraniad sylweddol at ddatblygu prosiectau newydd i sicrhau nad oes unrhyw brosiectau yn cael effaith niweidiol ar ein hamgylchedd naturiol. Wrth weithio yn fwy agos â natur mae'r adran wedi datblygu cynllun sydd yn rheoli llifo yn fwy naturiol yn ddalgylch y Winion. Mae'r cynllun yma wedi ei ddatblygu ar y cyd gyda Pharc Cenedlaethol Eryri i blannu coed, planhigion a chreu pyllau dwr yn y dalgylch.
- 8.2.5 Mae'r Adran yn falch iawn i gynnal a datblygu cyflogaeth leol drwy'r strwythur, sydd yn swyddi o safon. Oherwydd cyfleoedd yn y farchnad mae'r Adran wedi ychwanegu 9 swydd i'r strwythur eleni, gyda chynllun i ychwanegu 11 swydd arall dros y 18 mis nesaf.
- 8.2.6 Un her mae'r adran yn ei wynebu yw oherwydd bod swyddogion profiadol yn ymddeol a'r twf ym maint yr adran, bod angen fwy o swyddogion ar lefel arweinwyr timau ac uwch gyda chymwysterau proffesiynol. Mae cefnogaeth gref gan y tîm rheoli i swyddogion sydd gyda'r deheuad â'r gallu i ennill cymwysterau proffesiynol ac mae'r adran yn cydweithio gyda chyrrff addysgiadol a chyrrff proffesiynol.
- 8.2.7 Mae'r Adran yn rhoi blaenoriaeth uchel i hyfforddi staff. Mae'r Adran yn arwain yn Rhanbarthol ar Gytundeb Hyfforddi Proffesiynol Rhanbarthol Gogledd Cymru ar waith peirianyddol drwy sefydliad ICE (Institution of Civil Engineers). Ar hyn o bryd mae 8 swyddog dan hyfforddiant. Mi fydd hyn yn galluogi'r swyddogion i ddatblygu eu sgiliau, a'u galluogi i weithio ar gynlluniau mwy heriol. Mae'r staff hefyd yn ymwybodol fod cymwysterau proffesiynol yn allweddol i ddenu a churo gwaith.
- 8.2.8 Mae cynllun olyniaeth yr adran yn cynnwys 8 o uwch swyddogion sydd yn astudio cymwysterau Diploma Lefel 7 mewn Arweinyddiaeth a Rheolaeth Strategol yn cynnwys y pedwar Rheolwr Gwasanaeth.

8.3 Ymgymryd â swyddogaethau statudol ym maes dŵr a rheoli llifogydd.

- 8.3.1 Yn ystod y flwyddyn ariannol, mae'r Gwasanaeth Dwr ac Amgylchedd yn ei rôl cleient yn rheoli cynlluniau atal llifogydd a fydd yn gostwng y risg i drigolion Gwynedd. Mae'r Gwasanaeth Llifogydd yn gweithio ar 9 o geisiadau busnes er mwyn denu buddsoddiad i gyflawni mwy o brosiectau lliniaru llifogydd gan gynnwys Abermaw, Hirael, a Dalgylch Ogwen.

Y bwriad yw cwblhau'r prosiectau yma dros y 3-4 blynedd nesaf. I lwyddo mae angen ychwanegu rhai o'r 11 swyddi newydd i'r Gwasanaeth yma. Hefyd fel ar gynllun Prom y Gogledd, Abermaw (Arup) a chynllun Porthdinllaen (Mott MacDonald) mae angen cyflogi ymgynghorwyr arbenigol i roi capasiti digonol i gwblhau elfennau o'r Gwaith, neu'r prosiectau cyfan.

- 8.3.2 Mae rhaglen o gynlluniau mawr a bach ar draws y Sir i ymateb i ddigwyddiadau llifogydd blaenorol. Mae'r adran yn gweithio ar y cyd gyda'r adran priffyrdd i gwblhau 10 cynllun graddfa fach yn y flwyddyn ariannol bresennol, sydd yn lleihau risg i bron i 100 o dai.
- 8.3.3 Byddaf yn parhau i weithio gyda'r Adran i gynnal trafodaethau priodol gyda rhanddeiliaid allweddol gan gynnwys Llywodraeth Cymru, cynghorau cymuned, ac eraill megis y sector breifat a'r trydydd sector.

- 8.3.4 Mae system i reoli asedau llifogydd wedi ei ddatblygu ar y cyd â'r gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth y Cyngor. Mae hyn yn galluogi'r Adran i storio'r holl ddata asedau, ynghyd â data ynglŷn â digwyddiadau llifogydd i gyd mewn un system.
- 8.3.5 Mae'r asedau i'w archwilio yn ystod y flwyddyn 2021/22, wedi eu cwblhau. Mae hyn wedi ein galluogi i wybod cyflwr ein hasedau a rhaglennu gwaith cynnal sydd ei angen. Mae'r gwaith archwilio asedau wedi bod gerbron y Pwyllgor Craffu Cymunedau. Mae gwaith atgyweirio asedau diffygiol wedi ei raglennu ac mae'r adran yn parhau i fonitro'r asedau yn y cyfamser.
- 8.3.6 Mae Prom y Gogledd, Abermaw wedi cael difrod a llifogydd o'r môr ers rhai blynyddoedd bellach. Mae'r adran wedi cwblhau yr Achos Busnes Amlinellol (ABA) ac ar fin dechrau gweithio ar y dyluniad manwl.
- 8.3.7 Mae ymchwilio i ddigwyddiadau o lifogydd yn ddyletswydd arnom o dan y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr. Er yn y flwyddyn ariannol 2021/22 roedd 101 o ddigwyddiadau lifogydd mewnol.
- 8.3.8 Mae gwaith cymeradwyo ceisiadau Systemau Draenio Cynaliadwy (SuDS) yn parhau ac mae nifer o geisiadau yn cynyddu. Roedd 48 o geisiadau wedi eu derbyn yn 2020/21 ac eleni mae'r adran wedi derbyn 47 cais yn barod. Mae'r tîm wedi cynyddu o un swyddog i gwrdd ar gynnydd y gwaith yma.
- 8.3.9 Mae cadw ein hasedau arfordirol yn saff i'r cyhoedd yn flaenoriaeth ac felly mae angen asesu risgiau o holl asedau arfordirol dan berchnogaeth y Cyngor, mae'r adran wedi cyflwyno cais achos busnes am arian i gyfarch y gwaith yma yn draws adrannol.

9. Achrediadau.

9.1 Achrediadau Buddsoddwyr Mewn Pobl (BMP).

Yn ôl yn Hydref 2018 bu i'r adran dderbyn achreidiad "Buddsoddwyr mewn Pobl" am yr ail dro. Mae tair blynedd wedi mynd heibio, ac mae'n amser i'r adran adnewyddu'r achreidiad "Buddsoddwyr mewn Pobl".

Ar ddiwedd y broses mi fydd yr adroddiad BMP â'r cynllun gweithredu yn plethu i mewn i gynllun busnes 2022/23 yr adran.

9.2 Achrediadau BSi.

Mae'r Adran wedi llwyddo gyda throsglwyddo o Achreidiad 18001 (BSi) a chyrraedd gofynion 45001 oedd yn ofynnol i'w gwblhau. Mae hyn yn golygu ein bod yn cwrdd â gofynion uchel o gyflwyno gwasanaeth gyda systemau rheoli a threfniadau lechyd a Diogelwch sydd yn cael eu monitro gan BSi ar gyfer yr achreidiad. Hefyd mae gan yr adran Achrediadau canlynol sef - BSi 14001 - Amgylchedd a BSi 9001 - Safon. Y drefn o ran archwiliad yw bod archwiliwr BSi yn ymweld ar Adran dwywaith y flwyddyn er cynnal archwiliad manwl o'n trefniadau.

Mae archwiliadau mewnol ar waith yr adran yn cael ei gwblhau gan yr Uned Busnes ac mae'r adran yn cydweithio gyda'r adran y Trysorydd i gwblhau archwiliadau penodol e.e. eleni ar waith a chyfrifoldebau lechyd a Diogelwch CDM (Rheolau Construction Design Management 2015) yn y maes dylunio.

10. SEFYLLFA ARIANNOL/ARBEDION

- 10.1 Ar ddiwedd Chwarter 2 o flwyddyn gyllidol 2021/22, mae proffil gwaith sydd wedi ei rhaglennu yn gyson gyda phroffiliau'r blynyddoedd blaenorol ac mi oedd gwaith digonol ar gael gan ein cleientiaid am weddill y flwyddyn. Ond oherwydd bod cynllun ffordd Osgoi Llanbedri ddim yn mynd yn ei flaen mae risg o beidio â chyrraedd ein targed cyllidol, os na fydd yr adran yn darganfod ychwaneg o waith. Oherwydd hyn mae'r Adran yn amcangyfrif *diffyg* o £5,155 mewn incwm allan o gyfanswm o dros £5.4 Miliwn i'r Cyngor.

11. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 11.1 Bydd yr Adran yn rhoi blaenoriaeth i symud swyddogaethau statudol ym maes dŵr a rheoli llifogydd yn eu blaen, gan hefyd darganfod mwy o waith masnachol i gwrdd ar darged a osodwyd ar ein cyfer am 2021-22. Mi fydd yr adran yn parhau gyda'r nod i gyflwyno'r gwasanaeth gorau i drigolion Gwynedd.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid (Barn ar Adroddiad Priffyrdd a Bwrdeistrefol) :

Gallaf gadarnhau fod yr wybodaeth a gyflwynir ym mharagraff 4.2 o'r adroddiad, am y sefyllfa ariannol, yn adlewyrchiad teg a chywir o'r hyn adroddwyd eisoes i'r Cabinet yn dilyn yr adolygiad ariannol o'r sefyllfa ar ddiwedd mis Awst. Mae gan yr Adran rai cynlluniau arbedion sydd wedi profi yn gymhleth i'w cyflawni, a chytunaf fod hyn yn faich ar y gyllideb refeniw. Mae'r pryderon ariannol yma wedi derbyn sylw mewn cyfarfod rhwng yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol, yr Adran Gyllid a'r Prif Weithredwr yn ddiweddar.

Y Pennaeth Cyllid (Barn ar Adroddiad Ymgynghoriaeth Gwynedd) :

Gallaf gadarnhau fod cynnwys Rhan 5 o'r adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfa ariannol YGC.